

SOCIETAT

Magí Colet i Mateu

Pere Font i Grasa

En Magí Colet i Mateu va néixer a Vila-rodona (Alt Camp) el 30 d'octubre de 1909 i va morir a Sabadell el 25 de desembre de 1978. De la seva biografia se'n desprèn el gran servei prestat a Catalunya, com a patriota en els moments difícils de la guerra, com a membre de la resistència francesa i del maquis. En tornar de l'exili i durant molts i molts anys, fou membre destacat del Front Nacional de Catalunya i respectat com a cap dels grups polítics antifranquistes sabadellencs. Pedagóg de moltes assignatures socials; en especial essent defensor de la força de la raó, sempre per davant de la raó de la força, feu d'intermediari en no pocs conflictes individuals i col·lectius de la ciutat amb la qual si va sentir plenament identificat. El desembre de 1986, la ciutat deixava constància del seu etern agraïment dedicant-li un carrer del barri de la Creu de Barberà.

Preparant la biografia

Des del Centre d'Estudis Sanjustencs estem preparant la seva biografia que esperem sigui publicada el vinent 2006. El lector es pot preguntar perquè precisament Sant Just Desvern. És fàcil de contestar: en Magí i tota la família emigraren de la Vila-rodona natal al Baix Llobregat tot cercant un millor futur prop de la zona industrial de Barcelona que ofería més possibilitats de feina a un grup familiar nombrós. Com podran llegir en aquest extracte que els oferim, les vicissituds viscudes en el llarg període de la guerra, l'exili i el retorn ja en la maduresa, li serviren per exercir a Sabadell les seves dotes d'hàbil negociador i mestre de l'acció política.

El perquè de tot plegat? M'explicaré. Un dia, a finals dels anys 80s, tot saludant l'alcalde Toni Farrés, després d'una entrevista a Ràdio 4, i xerrant de l'actualitat, li dic que la placa dedicada a Magí Colet al barri de La Creu de Barberà hi ha un error, ja que sempre havia cregut que era nascut a Sant Just Desvern i no pas a Vila-rodona. Evidentment el Toni em contesta que no creu que sigui cap error, que en tot cas parli amb en Tramunt i la seva colla que són els que han promogut l'homenatge pòstum amb la dedicatòria d'un carrer. Punt i seguit: a través de la consulta feta a un veí del meu poble i confirmat per en Josep Tramunt, m'adono que portava els papers mullats: En Magí Colet i Mateu era, efectivament, fill de Vila-rodona, però va viure de jove, es va casar i va tenir una filla, a Sant Just Desvern, i des del 1946 fins la seva mort residí a Sabadell. Naturalment que en una placa de carrer era impensable encabir-hi els tres noms dels pobles que des del naixement fins la mort tan el marcaren. Ara des del Centre d'Estudis Sanjustencs estem enllestint la biografia per publicar-la a la nostra Miscel·lània perquè considerem que s'ho mereix. Montserrat Colet, la filla i el seu marit Josep Espuñes (del carrer Les Paus), ens han permès triar i remenar els papers i les fotografies d'una vida viscuda en plenitud de servei a uns ideals de patriota català, de republicà convençut i de sabadellenc fins el moll de l'os. No estaria de més que aquesta publicació en la qual estem esmerçant-hi tot el nostre esforç, tingués el seu dia una triple presentació: Vila-rodona, Sant Just Desvern i Sabadell. Sense més preàmbuls, després de la justificació, l'extracte:

Torner i comissari

Féu els primers estudis a Vila-rodona amb el professor Cabot, que influí en la formació cultural i, alhora, li inculca inesborrables valors socials, polítics i patrio-

MONISTROL
CINE FOTO

Fotografia - Cinema

Passeig de la Plaça Major, 4
SABADELL

tes. Essent encara molt jove, tota la família es trasllada a viure a Sant Just Desvern (Baix Llobregat), amb els pares: Joan Colet Ventura i Paula Mateu Rius; a més dels cinc germans: Maria, Josep, Salvador, Joan i Francesc. A Sant Just va aprendre l'ofici de torner metal·lúrgic i se li despertaren profunds sentiments nacionalistes que no l'abandonarien durant el curs de la seva vida. Fou co-fundador del partit Nosaltres Sols, del que n'era capdavanter en Daniel Cardona. Més tard milità en les files d'Estat Català, on coincidí amb Josep Dencàs, germans Badia, Josep Rovira, Jordi Arqué, Jaume Compte, Manuel González Alba, etc.. L'any 1935 es casa amb Edelmira Canet García, fruit del matrimoni naixia l'any 1937 a Sant Just la única filla: Montserrat. La seva militància d'Estat Català el portà per disciplina de partit a formar part del departament d'Ordre Públic de la Generalitat (agent nº 582). El febrer de 1939 s'exilià a França, amb els seus germans Joan i Josep, passant pels camps de concentració i les vicissituds pròpies de l'exili. Fou en aquest país que col·laborà en la creació del Front Nacional de Catalunya, fundat pel seu amic Joan Cornudella Barberà, junt amb d'altres catalans que més tard derivarien en la creació del Moviment Socialista de Catalunya: Manuel Serra Moret, Josep Rovira Canals, Jordi Arquer Saltor, Josep Pallach Carolà, etc. Durant la Segona Guerra Mundial, Magí Colet s'incorpora voluntari a la resistència francesa per lluitar contra les forces d'ocupació nazi.

“Magí Colet a qui els alemanys havien segrestat amb la “main-d'oeuvre immigré (MOI) “ i el tenien treballant de torner a Sète, una nit que va ser sorprès pels alemanys escoltant la BBC, tingué greus enfrontaments amb aquests, i es veié obligat a fugir vers les muntanyes a la recerca del maquis. Va enrolar-se al grup 423. El 6 de juny de 1944, a l'aixecament de tot França contra el poder nazi, el seu grup va alliberar el poble d'Egletons després de molts dies de setge. Per aquesta acció el grup 423 va rebre la Medalla Col·lectiva de la Resistència. Després d'Egletons, també alliberaren: Tulle, Brive-la-Gaillarde i combateren per Agen, al canal du Midi, després per Condom i finalment descansaren a Mirande (...) Al poc temps formaren l'Agrupació de Guerrillers, uns 4.000, que tenien per objectiu penetrar a Espanya per tal d'instal·lar-hi un govern d'Unió Nacional.(...) La invasió important tindria lloc per la Vall d'Aran el setembre de 1944. Arribaren a Lés, sense disparar ni un tret. L'agrupament el formaven 2.000 homes. Conquerit Bossost s'intentà l'assalt a Viella on foren envoltats per la guàrdia civil i l'exèrcit i després d'una cruenta batalla hi hagué una desbandada i el retorn a França”. (Informe de l'Oposició, Andreu Castells)

La barraca de Borriana

El 1946 torna de l'exili. Després de sofrir les conseqüències pròpies del nou ordre imperant a Catalunya, animat pel seu correligionari, el sabadellenc, Josep Tramunt, decideix establir la seva residència a la Creu Alta de Sabadell, on hi

viu un oncle. Després de treballar a l'empresa tèxtil de Francesc Alegret, es dedica a l'ensenyament essent professor de gramàtica catalana i francesa a l'Acadèmia Labor, dirigida per Enric Cots Sunyer al carrer Escola Pia.

Durant els 32 anys que Colet residí a la ciutat, es considerarà sempre un sabadellenc de soca-rel. Fou un dels co-fundadors d'Omni Cultural i un entusiasta promotor de la cultura catalana. Va formar part a totes les tasques i accions clandestines que s'organitzaren contra el règim franquista. Des de l'altra banda de la barrera va ser un dels homes de confiança de l'alcalde Marçet. Es guanyava la vida impartint classes i també com a petit consignatari de ferros i material electrònic en uns baixos del carrer Borriana,34. Coneguda com "la barraca", per ella hi passaren, a més de clients i proveïdors, també catalanistes, anarquistes, socialistes, comunistes i etarres, ja que posseïa una solidaritat inesgotable per qualsevol comportament patriòtic i d'esquerra. Els més habituals a les trobades n'eren l'estol d'amics sabadellencs que conspiraven perpetrant accions de propaganda contra el règim i que feien petar la xerrada sobre els ets i uts dels esdeveniments locals o de fora. No hi podien faltar: Josep Tramunt, Jaume Viladoms, Josep Moix, Josep Guillem, Enric Cots, Francesc Alegret, Andreu Castells, Joan Cusidó, Màrius Brizuela, J. Arisa, J. Farré; com també els més joves: Toni Farrés (futur alcalde), Pere Ros, Manuel Garriga,.. Dins d'aquella popular "barraca" es pot dir que es feu el traspàs generacional dels antics combatents amb les noves lleves que desenvoluparien les últimes batalles de l'antifranquisme sabadellenc Tots ells, i molts més, eren els dirigents de la clandestinitat, que malgrat la seva diversa i plural procedència ideològica, amb els anys s'esdevindrien diputats o regidors de la democràcia nacional o municipal.

Negociant amb Marçet

En tots els afers polítics i sindicals que des del 1946 fins la seva mort el 25 de desembre de l'any 1978 estan

documentats a la història de la capital vallesana, en tots ells hi tingué una destacada participació en Magí Colet. De manera especial, en les aturades de 1950 per donar suport a la vaga barcelonina dels tramvies. O la de carestia de la vida del ram tèxtil de l'any 1959. En ambdós conflictes fou el capdavanter de les negociacions amb el totpoderós alcalde Marcet. Arran d'aquest conflicte, es registraren moltes detencions i judici a molts dirigents obrers sabadellencs; amb penes que anaven des de quatre o cinc a més de vint anys. Hi hagué una forta pressió ciutadana:

"...l'alcalde Marcet, agullonat pel grup sindicalista, amb Ferran Peralba, així com per Magí Colet, va intentar, endebades, reduir les penes. Marcet, amb la seva avioneta, pilotada per Josep Gorina, acompanyat de Magí Colet va anar diverses vegades al penal de Burgos, on els presos sabadellencs complien condemna a visitar-los, i portar-los, principalment per Nadal, els regals que els trametien els familiars i amics" (Informe de l'Oposició. Andreu Castells).

No menys significatiu fou el relleu de l'alcalde Marcet, cessat el 30 d'abril de 1960, per tirar endavant la venda lliure dels pagesos al mercat i per enfrontar-se sovint al governador civil Acedo Colunga, a qui anomenava "la mula", i de retruc amb el Ministre de Governació, Alonso Vega.

"El saló de sessions era ple de públic per contemplar el relleu anunciat per la premsa de Barcelona: Antoni Llonch Gambús substituïria a Josep Mª Marcet Coll. També hi havia un petit grup de persones que havia convocat Magí Colet, Quan Marcet en sortir, va passar pel costat de Magí es va aturar i va dir-li a Llonch: "Aquest és el de que ja t'he parlat altres vegades. És de tota confiança. Amb ell i els seus comparys mirem que no hi hagi gent a la presó, mirem de treure'ls-en". (Informe de l'Oposició, Andreu Castells)

Enllaç amb Sant Just

Com a dirigent del Front Nacional de Catalunya, Magí Colet també establí notables vincles amb el grup de Sant Just Desvern, el seu primer poble d'adopció,. Aprofitant que una part de la família vivia al carrer Marqués de Monistrol, sovint s'entrevistava amb Jordi Cardona, Antonet i Rafel Malaret, J. Herre... entre d'altres. Mantingué una gran amistat amb el monjo de Montserrat, Oriol Maria Diví, fill d'Esplugues de Llobregat, qui recent ordenat, i abans d'ingressar a l'ordre benedictina, fou vicari de la parròquia dels Sants Just i Pastor; com també amb Mn. Bartomeu Barceló, capellà mallorquí i poeta -afincat a Terrassa- amb qui mantenia freqüents contactes epistolars.

De jove, en Magí Colet va jugar a futbol amb l'equip sanjustenc; com també s'han trobat fotografies del seu pas per l'equip de la S.E.Camargue, durant l'exili a Sète. L'esposa i la filla tornaren de França el 1942 residint al poble matern: Corbera d'Alzira (València). Posteriorment, Edelmira Canet treballa i viu a Sant Just, abans del reagrupament familiar a Sabadell, on ella exercí de teixidora.

Matar indis

L'Ajuntament de Sabadell dedicava un carrer a la memòria de Magí Colet en acte solemne el diumenge 14 de desembre de 1986. Deia així la crònica periodística del dimarts 16 de desembre:

"Des d'abans d'ahir, un dels carrers de la Creu de Barberà ha deixat de tenir regust de conqueridor per agafar l'alè d'un pedagog i patriota català com fou el sabadellenc d'adopció, en Magí Colet Mateu, emotiu acte de descobriment de la placa que porta aquest nom substituint el d'Hernán Cortés (...) L'alcalde Antoni Farrés digué en el seu discurs que en aquell acte canviaven el nom d'una persona que s'havia dedicat a matar indis per un home que va lluitar per la llibertat d'un poble (...) Entre els assistents, a més de la vídua, filla, gendre i nets, també hi foren presents en Jordi Casas

Salat, ex-diptuat del FNC i en Jordi Cardona que vingué de Sant Just Desvern, fill del fundador de Nosaltres Sols, Daniel Cardona, una de les persones que més i millor influí en el patriotisme d'en Magí Colet Mateu".(Diario de Sabadell)

És possiblement l'únic sanjustenc d'adopció a qui li han dedicat un carrer a l'altra ciutat també d'adopció: Sabadell. És un carrer ben llarg i notable del centre del popular barri de la Creu de Barberà. A la placa s'hi pot llegir: "Magí Coleg i Mateu. Pedagóg i patriota català: 1909-1978".

Home de gran personalitat social i humana: antifranquista convençut, negociador fins les últimes conseqüències, tenia dots de gran intel·ligència sana i noble a cor obert que li feia fàcil guanyar-se l'afecte de tots aquells que el tractaven. Era un veritable defensor de la força de la raó, contra la raó de la força.

Talment com ha queda escrit pels qui tingueren l'honor de conèixer-lo en vida: "Home d'una gran bondat i noblesa de cor, amant del diàleg i enemic de violència, es dedicà a salvaguardar elements que no s'haguessin embrutat les mans de sang".

Pere Font Grasa,
vice-president del Centre d'Estudis Sanjustencs
(Extracte de la biografia en preparació).

Fonts consultades :

Sabadell, informe de l'oposició. Andreu Castells. Edicions Riutort
24.12.1983 *Diario de Sabadell*, article de Ricard Simó Bach
13.12.1986 *Diario de Sabadell*, article de Ricard Simó Bach:
16.12.1986 *Diario de Sabadell*
Sant Jordi 1989: *Revista Caliu*, de Vila-rodonna (Alt Camp)

Agraïments:

Montserrat Colet Canet i Josep Espuñes Martí; Josep Mª Galofré Domingo